

WYBIERAMY I KUPUJEMY

Systemy rynnowe

Olimpia Wolf

Materiał, z jakiego będzie wykonany system rynnowy, można wybrać samemu. Kolor i kształt orynnowania też. Resztę, czyli obliczenie powierzchni dachu, dobór średnic rur spustowych i przekrojów rynien oraz montaż, warto oddać w ręce specjalisty.

Ważny detal

Domy parterowe z daleko wysuniętymi okapami – w tym takie, które mają dach kryty trzcina – mogą się obejść bez rynien. We wszystkich pozostałych orynnowanie jest koniecznością: skutecznie odprowadza wodę deszczową i tę z roztopów do rur spustowych i w ten sposób chroni ściany budynku oraz cokoły przed zalaniem i zawilgoceniem.

Systemy rynnowe montuje się najczęściej równocześnie z układaniem pokrycia dachowego, ale już na etapie projektowania domu warto pomyśleć, jak dopasować ten detal do wyglądu domu oraz do wielkości i bryły dachu.

Mówi się, że dobrze dobrane rynny to takie, których nie widać. To prawda: na większości domów neutralne w kolorze rynny umieszczone są w miejscach nierzucających się w oczy. Ale równie ciekawie może wyglądać budynek z orynnowaniem jasnobłękitnym, zielonym czy niebieskim, jeśli dobrze współgra ono z barwą dachu lub ram okiennych i wyróżnia się na tle elewacji. Rynny mogą nawet imitować gzymsy, a ich zakończenia mogą stanowić ozdobny detal – na przykład w kształcie głowy smoka.

Orynnowanie przystosowuje się do kształtu dachu. Na dwu- lub czterospadowym może być stosunkowo proste, ale na bogato rzeźbionym, z licznymi załamaniem i lukarnami, będzie skomplikowane, a przez to droższe.

Deszczowe

wybory

foto: Aluplast

Do wyboru

W Polsce najpopularniejsze są systemy rynnowe z PVC i ze stali, oprócz nich stosuje się też orynnowania z innych materiałów. Oto, w czym można wybierać:

Z PVC

Rynny z utwardzonego polichlorku winylu (ang. PVC) mają, według producentów, trwałość około 40 lat. Są bardzo popularne, ponieważ są niedrogie i odporne na uszkodzenia mechaniczne, a zwłaszcza na wgniecenia. Są też całkowicie odporne na korozję i nie wymagają okresowego odnawiania, więc polecane są w rejonach o silnym zanieczyszczeniu, gdzie występują kwaśne opady, szkodliwe dla metali. **Ze względu na to, że rynny plastikowe są barwione w masie, nie widać na nich ewentualnych zarysowań: nadają się więc do domów, które stoją w pobliżu drzew.** Ich powierzchnie pokrywa się tlenkiem tytanu, maluje farbami akrylowymi lub stabilizuje promieniami UV: dzięki temu mają zwiększoną odporność na uszkodzenia mechaniczne i kwaśne deszcze.

PVC jest bardziej podatne na zmiany temperatury niż inne materiały, z których wykonuje się rynny, np. nieznacznie zmie-

nia swoje wymiary wskutek różnic temperatury. **Aby więc rynny mogły swobodnie pracować, podczas montażu używa się złączy ze specjalnymi uszczelkami (z EPDM, czyli materiału odporne na zmiany temperatury).** Umożliwiają one swobodny ruch elementów i zarazem zapewniają szczelność systemu orynnowania.

Z blachy stalowej ocynkowanej i powlekannej lub lakierowanej

Rynny ze stali lakierowanej albo powlekannej warstwą tytanowo-cynkową lub plastycznym tworzywem mają trwałość ok. 50 lat. Ze względu na powłokę ochronną, odporność na korozję i uszkodzenia mechaniczne są kupowane chętniej niż rynny ze stali tylko ocynkowanej. Trzeba jednak uważać, aby ich powierzchnia nie zarysowała się podczas montażu czy wskutek ocierania się o nie gałęzi drzew.

foto: Raiko

Prezentujemy systemy orynnowania do odprowadzania wody z dachu czterospadaowego o powierzchni ok. 150 m², długości kalenicy 6 m i kącie nachylenia dachu 30°.

Rynny stalowe są bardzo wytrzymałe i nie odkształcają się wskutek zmian temperatury, polecane są więc w rejonach o obfitych opadach śniegu oraz na dachy silnie nasłoneczniane. Podobnie jak inne metale używane do produkcji orynnowania, stal jest odporna na promieniowanie UV, które jest m.in. odpowiedzialne za starzenie się materiałów, w tym produktów wykonanych z tworzyw sztucznych. Rynny stalowe wymagają jednak regularnej konserwacji (patrz ramka „Konserwacja orynnowania”) oraz kontroli, czy nie powstały ogniska korozji.

Z blachy aluminiowej

Rynny z aluminium pokrytego lakierem, poliestrem lub akrylem, mają 120-letnią trwałość. Można je kupić gotowe lub wykonane według zamówienia: formowane są wtedy w dowolnej długości (do 30 m) przez specjalną maszynę przywożoną przez firmę na budowę. Stosowanie dłuższych odcinków jest korzystne, ponieważ zmniejsza liczbę połączeń rynien na długości i tym samym minimalizuje ryzyko powstania nieszczelności.

Uwaga! Rynny aluminiowe korodują wskutek kontaktu z innymi metalami i z betonem, polecane są więc na dachy wykonane z blachy aluminiowej.

Z blachy tytanowo-cynkowej

Rynny ze stopu cynku z niewielkim dodatkiem tytanu i miedzi mają trwałość do 80, a nawet 120 lat w zależności od warunków atmosferycznych i stopnia zanieczyszczenia środowiska. Są odporne na korozję, nie wymagają konserwacji i podobnie jak rynny miedziane utleniają się, pokrywając się patyną. Są dosyć drogie, chociaż tańsze od rynien miedzianych. Często są montowane w obiektach zabytkowych. Rynny z blachy tytanowo-cynkowej można kupić w metalicznym kolorze lub patynowane fabrycznie – droższe od niepatynowanych. Polecane do pokryć z blachy tytanowo-cynkowej lub dachówki.

fol. Galeco

▲ Drobne uszkodzenia są na rynnach plastikowych niewidoczne ze względu na jednolity kolor materiału barwionego w masie

▼ Rynny stalowe wykazują bardzo dużą odporność na odkształcenia

1265 zł

GAMRAT, System 125/90

materiał: wykonany z **PVC**, duża wytrzymałość mechaniczna w szerokim zakresie temperatury

montaż: system łączenia – uszczelkowy na zatrzask

liczba kolorów: 3, koszt orynnowania jednakowy bez względu na rodzaj koloru

1445 zł

PLASTMO, System 125/90

materiał: wykonany z **PVC** barwionego w masie, odporny na czynniki atmosferyczne, solidny i bezpieczny system nie wymaga dodatkowej obsługi i zabezpieczenia

montaż: system bezuszczelkowy, montaż na dachach o dowolnym kształcie

liczba kolorów: 7

2216 zł

MARLEY, System 125/90

materiał: wykonany z **PVC**, barwiony w masie, klasyczny półokrągły profil z charakterystycznym wcięciem

montaż: elementy łączone na zatrzask z uszczelką gumową

liczba kolorów: 5

2248 zł

LEMAR, System 150/110

materiał: wykonany z **PVC**, odporny na mróz, korozję, kwaśne deszcze, zmienne warunki atmosferyczne, 3 wymiary

montaż: łączenie uszczelką gumową bez potrzeby klejenia, haki metalowe

liczba kolorów: 5

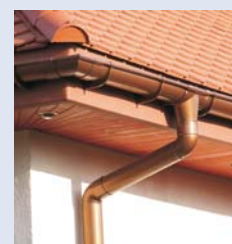
2643 zł

GALECO, System PVC 130

materiał: wykonany z **PVC** o wysokiej wytrzymałości na uszkodzenia mechaniczne, rozciąganie, zginanie, odbarwienia, całkowicie odporny na korozję

montaż: bezuszczelkowy odpływ z systemem progowym, szybki i wygodny montaż

liczba kolorów: 8

podajemy ceny brutto

2905 zł

ROYAL HURT, System 127/152

materiał: wykonany z blachy aluminiowej, powlekanej lakierem poliestrowym, rynny dowolnej długości bez połączeń na całej długości ściany, narożniki i zakończenia nitowane, miejsca połączeń uszczelniane klejem do aluminium
liczba kolorów: 4

3469 zł

RHEINZINK, System RHEINZINK patyna pro szaroniebieski

materiał: wykonany z blachy cynkowo-tytanowej, trwałość 80–120 lat, odporny na warunki atmosferyczne, ekologiczny

montaż: sposób łączenia przez lutowanie miękkie lub klejenie pozwala na uniknięcie złączek
liczba kolorów: 3

3917 zł

GALECO, System STAL 130

materiał: wykonany ze stali powlekanej organicznie, zabezpieczony czterema warstwami ochronnymi w tym palem, rynny i rury zabezpieczone folią ochronną na czas transportu

montaż: na zatrzask
liczba kolorów: 9

4234 zł

RAIKO, System 150/100

materiał: wykonany z blachy obustronnie ocynkowanej, z powłoką Prelaq Nova produkcji SSAB

montaż: rynny łączone poprzez złączkę bez konieczności uszczelniania połączeń, rury spustowe i kolanka łączone na wcisk bez konieczności dodatkowego wzmocnienia połączenia
liczba kolorów: 7

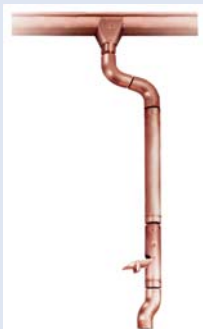

6371 zł

ALPODACH, System 150/100

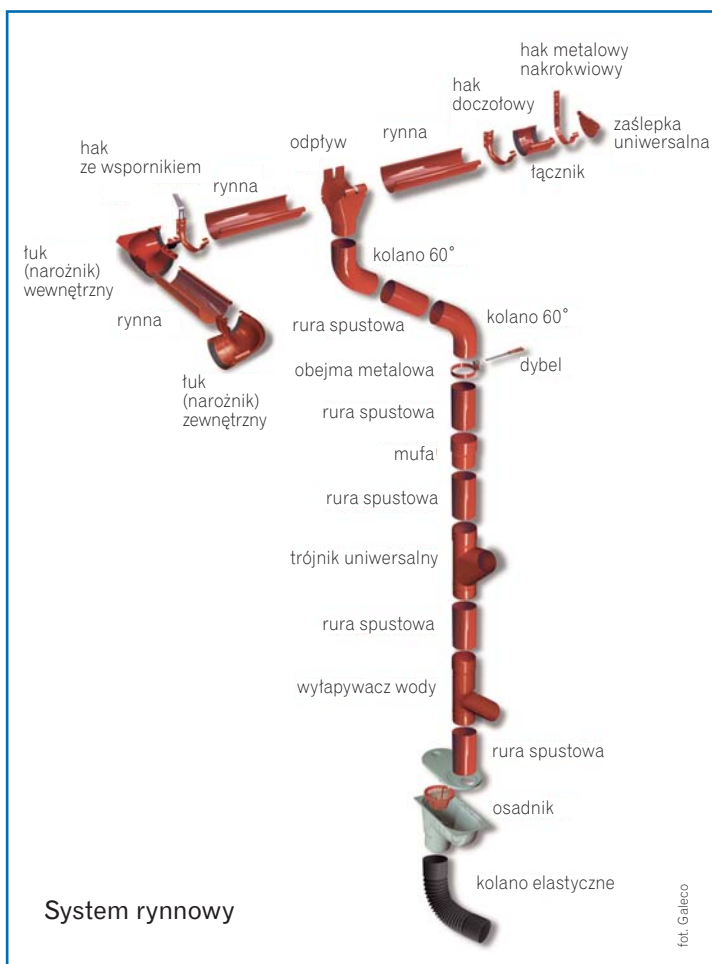
materiał: wykonany z blachy miedzianej gr. 0,6 mm, rynny dostępne w odcinkach do 6 m.b.

montaż: łączenie przez lutowanie

W systemach z miedzi zarówno haki, jak i obejmy są miedziane, aby nie łączyć rynien miedzianych z innymi metalami, ponieważ przyspieszyłyby to ich korozję

foto: Plastimo

Z blachy miedzianej

Rynny z czystej miedzi, czasami powlekanej cynkiem lub akrylem, są najtrwalsze – wytrzymują około 150 lat, ale nie powinno się ich stosować na dachach pokrytych blachą z innych metali niż miedź, ponieważ spływająca woda, zawierająca związki tych metali, będzie powodować ich korozję. Polecane są więc głównie do dachów pokrytych blachą miedzianą lub dachówką.

Kombinowane

Są to orynnowania z różnych materiałów:

- rynny – ze stali powlekanej,
- rury spustowe – z PVC.

Zwolennicy takiego rozwiązania twierdzą, że w ten sposób wykorzystuje się najlepsze właściwości zastosowanych materiałów: metalu – wytrzymałość na zerwanie i odporność na skoki temperatury, oraz PVC – całkowitą odporność na korozję oraz gładkość, która zapewnia szybkie spływanie wody.

Rynny o przekroju półokrągłym oraz okrągłe rury spustowe są uniwersalne i pasują do wszystkich typów dachów

fol. Marley

Jaki kształt?

Najbardziej popularne są rynny o przekroju półokrągłym i półeliptycznym, którymi odwadniać można wszystkie rodzaje dachów: ze względu na dobrą przepustowość i wytrzymałość na obciążenia mechaniczne polecane są szczególnie na średnie i duże dachy. Brud jest z nich wymywany przez strumień deszczówki i nie osadza się w zakamarkach.

Do rynien o przekroju półokrągłym i półeliptycznym montuje się rury spustowe o przekroju okrągłym.

Rynny skrzynkowe, trapezowe i imitujące ozdobne gzymsy nadają się do małych i średnich dachów. Do tych rynien można montować rury spustowe o przekroju kwadratowym lub prostokątnym.

Montaż

Montaż nowoczesnych systemów orynnowania, a zwłaszcza tych, które łączone są na zatrzaski, nie jest skomplikowany, a producenci dołączają do sprzedawanych zestawów szczegółowe instrukcje. Jeśli chcemy mieć pew-

Jedna rura spustowa jest w stanie zebrać wodę z 10–12 metrowej rynny oraz odprowadzić wodę ze 150 m² powierzchni dachu

Akcesoria

Do kompletu orynnowania warto dokupić następujące akcesoria:

- **siatki ochronne** – umieszczane w rynnach, zapobiegają gromadzeniu się w nich większych liści,
- **osadniki** – montowane na dolnym odcinku rury przy połączeniu z kanalizacją, mają sito, które zatrzymuje zanieczyszczenia,
- **fartuchy okapowe** – chronią okap przed wodą deszczową, którą podwiewa wiatr,
- **kwietniki na rury spustowe** – uchwyty na doniczki z kwiatami,
- **łapacz wody z przyłączem** do węża ogrodowego – pozwala na podlewanie ogródka,
- **kable grzewcze** – ułożone w rynnach, nie dopuszczają do zalegania śniegu i zamarzania wody.

ność, że wszystkie prace zostały wykonane właściwie, warto jednak zatrudnić doświadczonego dekarza. Za montaż zapłacimy ok. 10% ceny materiałów.

Haki (inaczej rynhaki lub rynajzy) czy **rynhaki obrotowe** przykręca się bezpośrednio do deski okapowej, ściany, krokwi lub łąt. Odległość między hakami dopasowuje się do systemu orynnowania: najczęściej wynosi ona 50–75 cm. Do haków wsuwa się rynny i w zależności od rodzaju systemu rynnowego łączy się je, sklejając, lutując na złączki lub na zatrzaski.

Rynnóm nadaje się niewielki spadek – 28 mm na 10 m: w ten sposób uzyskuje się większą wydajność odprowadzania wody. Jednocześnie zmniejsza się prawdopodobieństwo tworzenia zastoin wodnych, które mogłyby zamarzać.

Rury spustowe umieszcza się najczęściej na końcach prostego odcinka orynnowania i łączy je z rynnami za pomocą koszy lub odpływów przelotowych, a ze ścianą – za pomocą obejm.

Zamiast rury spustowej

Rury spustowe nie są niezbędnymi elementami orynnowania: do odprowadzania wody z rynien mogą posłużyć łańcuchy lub rzygacze.

fol. Galeco

▲ Gdy dom jest parterowy, a okap odsunięty od ścian, zamiast rur spustowych można zamontować plastikowe lub metalowe łańcuchy; z daleka prawie niewidoczne. Muszą wisieć pod kątem 90° do podłoża, napięte tak, aby nie poruszały się na boki. Zwisające końce łańcuchów kotwi się w betonie w odległości ok. 50 cm od ściany domu

fol. Perez

▲ Rzygacze to ozdobne zakończenia rynien, mające formę głów zwierzęcych, np. krokodyli, smoków czy ryb, które „plują” wodą z dużą siłą (stąd nazwa) do zbiornika lub betonowej rynienki. Wyrabia się je ręcznie z blachy miedzianej lub tytanowo-cynkowej, dlatego są stosunkowo drogie. Rzygacze pełnią też funkcję dekoracyjną, ale takie ozdoby trzeba dobierać z rozwagą, bo nie do każdego domu pasują

fol. Gammat

W przypadku okapu znacznie oddalonego od ściany, między dwa kolana wkłada się prosty odcinek rury

Rury spustowe najlepiej jest montować co 10–12 metrów

fol. Piannja

Jaki system kupić?

Kiedy już zapadnie decyzja co do materiału i kształtu orynnowania, ustala się liczbę oraz wielkość rynien, rur spustowych i pozostałych elementów. Warto przy tym skorzystać z gotowych systemów, które można dopasować do różnych dachów, w zależności od ich powierzchni i stopnia skomplikowania. W katalogach producenci zamieszczają tabele informacyjne, z których można odczytać, jaką maksymalną powierzchnię dachu może odvodnić konkretny system rynnowy.

Dobór przekroju rynien określa się w ten sposób: **1 m² rzutu poziomego odwodnionej połaci wymaga 0,8–1 cm² przekroju rynny.** Jeżeli dachy nie mają koszy, czyli miejsc połączenia dwóch połaci dachowych, liczbę tę można zmniejszyć do 0,5 cm² na 1 m² rzutu połaci. Na podstawie takiego wyliczenia dobiera się rynny półkolisty o średnicy 10, 15, 18 lub 20 cm. Przekrój rur spustowych powinien wynosić co najmniej ¼ przekroju rynny, z której odbiorą wodę. Minimalna średnica rury spustowej wynosi 10 cm: nie może być mniejsza z powodu zamarzania w zimie wody w rurach.

Uwaga! Aby mieć pewność, że poszczególne elementy orynnowania będą do siebie

Konserwacja orynnowania

Trzeba je regularnie oczyszczać z liści, igliwia i nawianego piasku: najlepiej wiosną, ponieważ można wtedy dodatkowo sprawdzić, czy śnieg i oblodzenie nie uszkodziły orynnowania oraz jesienią, po opadnięciu liści. Rynny trzeba czyścić nawet wtedy, gdy mają zamontowaną siatkę ochronną, ponieważ igliwie oraz małe listki i tak wpadają do ich wnętrza.

Jeśli okap dachu jest na wysokości 3–4 m, rynny można czyścić z drabiny, jeśli przekracza 4 m, trzeba wejść na dach.

Rynny najlepiej czyścić wodą pod dużym ciśnieniem. Gdy są bardzo zanieczyszczone, można użyć szczotki, ale nie zaleca się drucianej, by nie uszkodzić powłoki orynnowania. Podczas czyszczenia rynien warto sprawdzić, czy nie są uszkodzone lub – jeśli są stalowe – czy nie korodują. Uszkodzone rynny z PVC trzeba wymienić na nowe. Stalowe, pokryte rdzą – można oczyścić, pomalować preparatem antykorozyjnym i farbą dekoracyjną.

pasowały, najlepiej kupić system rynnowy jednego producenta.

U dystrybutora

Dystrybutora orynnowania warto poprosić o wycenę systemów kilku firm. Ceny rynien i rur spustowych produkowanych z tego samego materiału przez różne firmy

są w większości podobne, ale ceny innych elementów, np. haków rynnowych, narożników czy elementów mocujących rury spustowe, mogą się różnić.

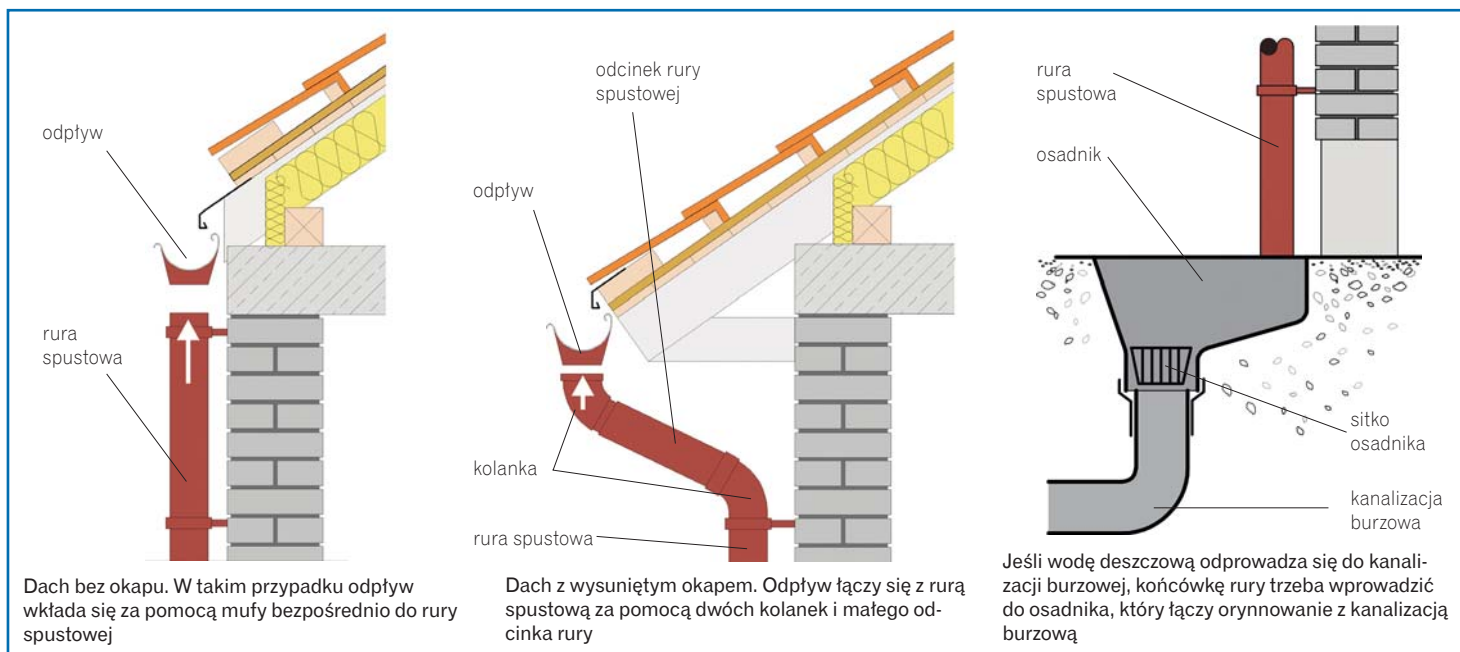
Aby kupić u dystrybutora orynnowanie do nowego domu, trzeba przynieść jego projekt. Na jego podstawie doradca techniczny obliczy właściwą liczbę i wielkość elementów orynnowania oraz zaproponuje konkretny system rynnowy.

Uwaga! Warto zapytać, czy w razie uszkodzenia elementu orynnowania będzie możliwość dokupienia później takiego samego. Jeśli nie, warto od razu zaopatrzyć się w dodatkowy odcinek rynny i rury spustowej oraz kilka złączek i narożników.

Kiedy kupuje się części orynnowania do domu remontowanego, wystarczy podać długość okapu i wysokość budynku, a wszystkie elementy dobierze sprzedawca.

Kupione standardowe systemy rynnowe można odebrać w ciągu 1–7 dni, ale na realizację nietypowego zamówienia (np. do bardzo skomplikowanego dachu) trzeba czekać ok. 3–4 tygodnie. To, czy firma zapewni własny transport, zależy od liczby kupionych elementów, co z każdym dystrybutorem uzgadnia się indywidualnie.

Dystrybutorzy orynnowania zwykle nie mają usługi montażu w ofercie, ale współpracują z dekarzami, których polecają klientom. Podpowiadają też, żeby systemy rynnowe kupować na etapie układania dachu: specjaliści układający dach od razu je zamontują. ■

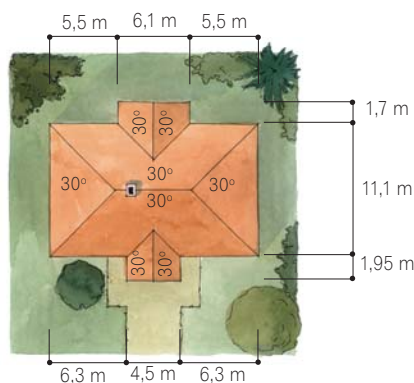
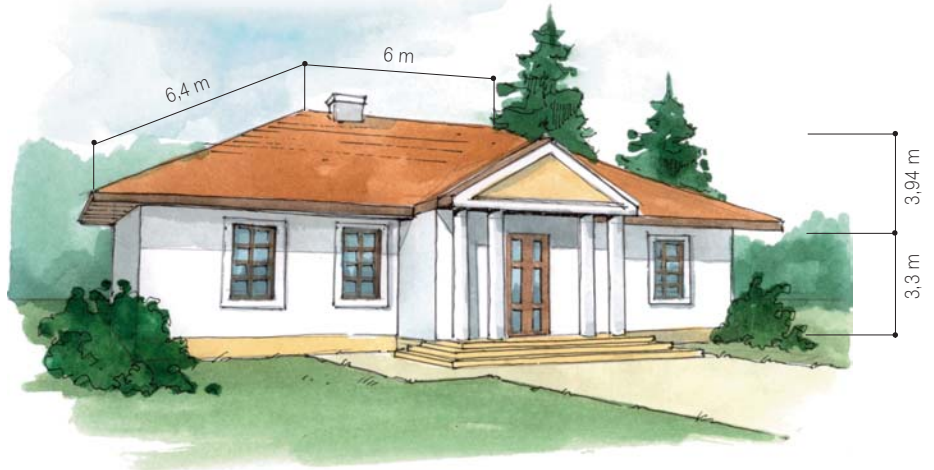
ZAKUP KONTROLOWANY

■ Kupujemy z naszym Czytelnikiem system rynnowy

Poszukiwany: System rynnowy do domu z dachem czterospadowym o powierzchni ok. 150 m² i kącie nachylenia 30°.

Magda i Przemek kończą budowę domu: są w trakcie układania dachu, więc czas na orynnowanie. Postanowili poprosić dekarza, który układa im dach, aby dobrał odpowiedni system rynnowy. Założenia są następujące: orynnowanie stalowe, obustronnie powlekane w kolorze ceglastym. Dekarz zobowiązał się uczestniczyć w zakupie i odpowiedział, aby wysłał zapytania ofertowe do kilku dystrybutorów orynnowania stalowego, aby porównać warunki sprzedaży.

Przemek znalazł w Internecie adresy e-mailowe pięciu firm i wysłał zapytanie. Najkorzystniejsza okazała się oferta na orynnowanie firmy Galeco. Dowiedzieli się, że system rynnowy mogą kupić od razu, ponieważ dystrybutor posiada wszystkie potrzebne elementy w magazynie. Dystrybutor polecił też sprawdzonych dekarzy, ale Magdzie i Przemkowi orynnowanie zamonuje dekarz, który właśnie kładzie dach. Gdyby kupowali dach razem z orynnowaniem, dystrybutor zapewniłby im bezpłatny transport, lecz w przypadku kupna samego

orynnowania, Przemek musi przywieźć rynny własnym samochodem.

Magda i Przemek dostali 10-letnią gwarancję na zakupione orynnowanie, obejmującą odporność na korozję perforacyjną, czyli taką, kiedy blacha orynnowania zaczyna korodować od wewnątrz i rdza przetrze ją na wylot.

Kupując orynnowanie, Przemek zastanawiał się, czy nie dokupić kilku elementów dodatkowych na wypadek wymiany, ale dystrybutor zapewnił go, że nie ma żadnych problemów z dokupywaniem pojedynczych elementów systemu zakupionego nawet kilka lat wcześniej.

System rynnowy do dachu o powierzchni 150 m² kosztował łącznie z 22% VAT-em 3917,15 zł, dystrybutor udzielił im niewielkiego rabatu i zaokrąglił sumę do 3800 zł. Dekarz policzył im za montaż 400 zł, więc łączny koszt wyniósł 4200 zł.

PRZYKŁADOWY WYBÓR

System rynnowy Galeco Stal 130 z blachy stalowej powlekanej obustronnie, kolor ceglasty

cena: 3917,15 zł (w tym 22% VAT)

cena po rabacie: 3800 zł

koszt montażu: 400 zł

łącznie koszt 4200 zł

Z doświadczeń Czytelników

Moi rodzice mają rynny ocynkowane, kupione jakieś 15 lat temu, na których widać rdzę. Zastanawiam się, na ile obecnie stosowane powłoki rzeczywiście chronią rynny, ale znajomi, którzy kilka lat temu kupili powlekane, mówili mi, że faktycznie są dużo trwalsze od tych tylko ocynkowanych.

Zbyszek

Kładę dach z blachy aluminiowej i dekarz powiedział, że jeżeli chcę orynnowanie metalowe, to powinienem się zdecydować tylko na aluminiowe rynny, bo stalowe czy miedziane będą korodować od kontaktu z aluminiową blachą dachową.

artur65

Mój mąż ostatnio toczy dyskusje ze znajomymi, którzy też się budują, czy lepsze są rynny plastikowe, czy stalowe. Ja tam wolę plastikowe, bo są tanie i nie korodują.

Mary

Więcej wypowiedzi na forum.budujemydom.pl